

ПРЕС КЛИПИНГ

15. јул 2020.

НАСЛОВИ

Ako ne popusti pandemija, sledi talas otpuštanja(str.3)

U PRVOM TALASU BEZ POSLA OSTALI ZAPOSLENI NA CRNO, A U DRUGOM SU NA REDU ZAPOSLENI ZA STALNO(str.4)

На посао само производња и услуге, остали могу и од куће(str.6)

Од државе траже помоћ за 65.000 радника у туризму(str.8)

Месечна инфлација у јуну 0,6 посто, међугодишња 1,6%(str.9)

ПКС: У јулу примећен благи пад у индустријској производњи(str.9)

U prvom talasu bez posla ostali zaposleni na crno, a u drugom su na redu zaposleni za stalno

Ako ne popusti pandemija, sledi talas otpuštanja

Ako pandemija potraje, Srbiju, a pre svega radnike očekuje vruća i nimalo prijatna jesen.

Piše: M. Obradović

Sagovornici Danasa ističu da su procene Saveza samostalnih sindikata Srbije da bi od jeseni, ukoliko se zdravstvena situacija ne poboljša, od 250.000 do 300.000 ljudi moglo da ostane bez posla ne samo realistična, već da može biti i gore.

Jugoslav Ristić, predsednik Saveza samostalnih sindikata Kragujevca, ističe da nas ako pandemija potraje do jeseni nesumnjivo čeka negativan scenario.

„Svi manje kupujemo, i ovde i u svetu. A zakon kapitalizma je takav, niko neće da plaća radnika ako za njega nema posla. Ne treba očekivati socijalnu komponentu kod preduzeća koja su uglavnom strana. Država bi ako želi mogla da iskoristi svoju moć, da razgovara sa tim kompanijama koje su dobile finansijsku podršku države za zapošljavanje, ali ne verujem da će to uraditi“, ističe Ristić dodajući da nije baš najjasnije zašto se na zaposlene u proizvodnim halama ne odnose zabrane okupljanja u zatvorenom.

„Kažu ne može više od petoro ljudi u zatvorenom prostoru, a u fabričkim halama radi po 200-300 radnika. Ili hale nisu zatvoren prostor ili radnici nisu ljudi. U skoro svim velikim preduzećima ima slučajeva zaraženih, a to je potencijalna bomba“, napominje on dodajući da su zaposleni u Zastava oružju otišli na kolektivni godišnji odmor nakon što je dokazano da je 26-oro ljudi zaraženo.

On ističe da je jasno da ne može zemlja da stane na godinu dana i da sada kada se vidi da epidemija traje može se raditi samo na zaštiti radnika.

„Vlada je donela uredbu o obaveznoj zaštiti radnika koja je stupila na snagu 11. jula, a u njoj se navodi da poslodavci imaju mesec dana da je primene. Pa do 10. avgusta ćemo svi biti zaraženi“, ističe Ristić.

U prvom talasu krize najmanje 100.000 ljudi je ostalo bez posla, a kako se kriza produbljuje, prema rečima Ranke Savić, predsednice Asocijacije slobodnih i nezavisnih sindikata, broj nezaposlenih bi se mogao povećati za „tri, četiri, pa i pet puta“.

„Mislim da će više od 300.000 ljudi ostati bez posla, a ne bi me iznenadilo ni da to bude pola miliona. Ako uzmemo u obzir zaposlene u neformalnoj ekonomiji, već sada je 500.000 ljudi ugroženo pandemijom. Svakako je uznemirujući podatak da sve više velikih kompanija traži da još 45 dana pošalje ljude na prinudni godišnji. Kompanije imaju pravo to da urade dva puta po 45 dana. Već su slale na prinudni Aerodrom i Fijat, a čujemo da Fijat traži opet. Kada tome dodamo još 400.000 ljudi koji su se vratili iz inostranstva pritisak na tržište rada biće ogroman. Na jesen može biti ozbiljna kriza bez dopunskog programa pomoći vlade. Lako se može desiti da mnoge fabrike napuste Srbiju,

pogotovo jer se mnoge bave poslovima kao što je motanje kablova“, ističe ona uz napomenu da je naredni period za veliku brigu.

Poslodavci koji su prihvatili pomoć države, pre svega isplatu minimalca u obavezi su da do 31. oktobra ne otpuštaju ljude ili će morati da vrate pomoć i plate kaznu. Posle toga nastupa neizvesnost.

Sarita Bradaš, istraživačica Fondacije Centra za demokratiju, ističe da je teško davati prognoze jer ni ne raspoložemo ažurnim podacima.

„Tek čekamo podatke iz Ankete o radnoj snazi za drugi kvartal. Podaci se objavljuju sa zakašnjenjem od tri, četiri meseca. Na osnovu čega će onda država donositi odluke o merama socijalne zaštite“, pita se ona.

Neformalno zaposleni, kao i oni na određeno i na ugovore o povremeno-privremenim poslovima su verovatno već ostali bez posla, a u drugom koraku, prema njenim rečima, dolaze na red zaposleni na neodređeno.

Nebojša Atanacković iz Udruženja poslodavaca Srbije izbegava da govori o konkretnim brojevima, jer je u ovakvoj neizvesnosti teško bilo šta proceniti, ali ističe da je od oktobra, kada nakon tri meseca pomoći države i tri meseca zabrane otpuštanja, sve stvar tržišta rada i toga da li je firmi potreban zaposleni.

„Pokazalo se da su velike strane firme koje su dobile pomoć države kod zapošljavanja prve pribegle otpuštanju, kao i domaće kompanije koje isporučuju robu u inostranstvo. A kada oni otpuste to se malo više oseti nego kada otpuštaju male firme. Možda ćemo, kao što kaže predsednik imati najmanji problem u Evropi, ali svakako ćemo ga imati“, upozorava Atanacković.

Juče nismo mogli da dobijemo komentar ministarstava privrede i rada u vezi ovih najava sindikata o otpuštanjima stotina hiljada ljudi.

Biznis I finansije

U PRVOM TALASU BEZ POSLA OSTALI ZAPOSLENI NA CRNO, A U DRUGOM SU NA REDU ZAPOSLENI ZA STALNO

Sagovornici Danasa ističu da su procene Saveza samostalnih sindikata Srbije da bi od jeseni, ukoliko se zdravstvena situacija ne poboljša, od 250.000 do 300.000 ljudi moglo da ostane bez posla ne samo realistična, već da može biti i gore.

Jugoslav Ristić, predsednik Saveza samostalnih sindikata Kragujevca, ističe da nas ako pandemija potraje do jeseni nesumnjivo čeka negativan scenario.

„Svi manje kupujemo, i ovde i u svetu. A zakon kapitalizma je takav, niko neće da plaća radnika ako za njega nema posla. Ne treba očekivati socijalnu komponentu kod preduzeća koja su uglavnom strana. Država bi ako želi mogla da iskoristi svoju moć, da razgovara sa tim kompanijama koje su dobile finansijsku podršku države za zapošljavanje, ali ne verujem da će to uraditi“, ističe Ristić dodajući da nije baš najjasnije zašto se na zaposlene u proizvodnim halama ne odnose zabrane okupljanja u zatvorenom.

„Kažu ne može više od petoro ljudi u zatvorenom prostoru, a u fabričkim halama radi po 200-300 radnika. Ili hale nisu zatvoren prostor ili radnici nisu ljudi. U skoro svim velikim preduzećima ima slučajeva zaraženih, a to je potencijalna bomba“, napominje on dodajući da su zaposleni u Zastava oružju otišli na kolektivni godišnji odmor nakon što je dokazano da je 26-oro ljudi zaraženo.

On ističe da je jasno da ne može zemlja da stane na godinu dana i da sada kada se vidi da epidemija traje može se raditi samo na zaštiti radnika.

U prvom talasu krize najmanje 100.000 ljudi je ostalo bez posla

„Vlada je donela uredbu o obaveznoj zaštiti radnika koja je stupila na snagu 11. jula, a u njoj se navodi da poslodavci imaju mesec dana da je primene. Pa do 10. avgusta ćemo svi biti zaraženi“, ističe Ristić.

U prvom talasu krize najmanje 100.000 ljudi je ostalo bez posla, a kako se kriza produbljuje, prema rečima Ranke Savić, predsednice Asocijacije slobodnih i nezavisnih sindikata, broj nezaposlenih bi se mogao povećati za „tri, četiri, pa i pet puta“.

„Mislim da će više od 300.000 ljudi ostati bez posla, a ne bi me iznenadilo ni da to bude pola miliona. Ako uzmemo u obzir zaposlene u neformalnoj ekonomiji, već sada je 500.000 ljudi ugroženo pandemijom. Svakako je uznemirujući podatak da sve više velikih kompanija traži da još 45 dana pošalje ljude na prinudni godišnji. Kompanije imaju pravo to da urade dva puta po 45 dana. Već su slale na prinudni Aerodrom i Fijat, a čujemo da Fijat traži opet. Kada tome dodamo još 400.000 ljudi koji su se vratili iz inostranstva pritisak na tržište rada biće ogroman. Na jesen može biti ozbiljna kriza bez dopunskog programa pomoći vlade. Lako se može desiti da mnoge fabrike napuste Srbiju, pogotovo jer se mnoge bave poslovima kao što je motanje kablova“, ističe ona uz napomenu da je naredni period za veliku brigu.

Posle 31.oktobra nastupa neizvesnost

Poslodavci koji su prihvatili pomoć države, pre svega isplatu minimalca u obavezi su da do 31. oktobra ne otpuštaju ljude ili će morati da vrate pomoć i plate kaznu. Posle toga nastupa neizvesnost.

Sarita Bradaš, istraživačica Fondacije Centra za demokratiju, ističe da je teško davati prognoze jer ni ne raspolažemo ažurnim podacima.

„Tek čekamo podatke iz Ankete o radnoj snazi za drugi kvartal. Podaci se objavljuju sa zakašnjenjem od tri, četiri meseca. Na osnovu čega će onda država donositi odluke o merama socijalne zaštite“, pita se ona.

Neformalno zaposleni, kao i oni na određeno i na ugovore o povremeno-privremenim poslovima su verovatno već ostali bez posla, a u drugom koraku, prema njenim rečima, dolaze na red zaposleni na neodređeno.

Nebojša Atanacković iz Udruženja poslodavaca Srbije izbegava da govori o konkretnim brojevima, jer je u ovakvoj neizvesnosti teško bilo šta proceniti, ali ističe da je od oktobra, kada nakon tri meseca pomoći države i tri meseca zabrane otpuštanja, sve stvar tržišta rada i toga da li je firmi potreban zaposleni.

„Pokazalo se da su velike strane firme koje su dobile pomoć države kod zapošljavanja prve pribegle otpuštanju, kao i domaće kompanije koje isporučuju robu u inostranstvo. A kada oni otpuste to se

malo više oseti nego kada otpuštaju male firme. Možda ćemo, kao što kaže predsednik imati najmanji problem u Evropi, ali svakako ćemo ga imati“, upozorava Atanacković.

Izvor: Danas

ПОЛИТИКА ONLINE

На посао само производња и услуге, остали могу и од куће

Казне за непоштовање превентивних мера из правилника који се од јуче примењује у предузећима, послодавци ће платити и до милион динара, запослени до двадесет хиљада динара

Дистанца међу запосленима, додатне смене, строга хигијена, упутства о превентивним мерама, али и посебна правила у случају појаве позитивних случајева заразе вирусом корона у компанији, само су неке од мера које се од јуче примењују у српским фирмама.

У самом Правилнику о превентивним мерама за безбедан и здрав рад за спречавање појаве и ширење епидемије заразне болести, који је ступио на снагу 11. јула, нису прописане казнене мере, али се оне налазе у Закону о безбедности и здрављу на раду. Тај закон за послодавца прописује казу од 800.000 до 1.000.000 динара, ако „не измени акт о процени ризика у случају појаве сваке нове опасности и промене нивоа ризика у процесу рада“. Иста казна следује ако послодавац запосленом не обезбеди рад на радном месту и у радној околини где су спроведене мере безбедности и здравља на раду, као и ако запосленом не обезбеди коришћење средстава и опреме за личну заштиту на раду. Казна за запослене који не буду поштовали прописане мере креће се од 10.000 до 20.000 динара.

Такође, у правилнику се и не спомиње рад од куће јер, како нам је речено у Министарству за рад, борачка и социјална питања, могућност организовања рада од куће је прописана Законом о раду. Али то не значи да ова препорука није и даље на снази.

– Закон о раду утврђује могућност рада од куће, закључивањем уговора за обављање послова ван просторија послодавца (рад на даљину и рад од куће). Када запослени по правилу обавља послове у просторијама послодавца, запослени и послодавац се могу споразумети да један период радног времена у оквиру уговореног запослени ради од куће. Законске одредбе које уређују рад од куће могу да се примене у свим случајевима када год то одговара послодавцу и запосленом уколико је то могуће, а посебно ако епидемиолошка ситуација захтева социјалну дистанцу. Запослени који раде од куће не смеју да имају мања права и неповољније услове рада од запослених који обављају исте или сличне послове у просторијама послодавца – кажу у Министарству за рад, борачка и социјална питања.

Што се тиче самог правилника, он даје послодавцима рок од 30 дана да донесу план примене мера за спречавање појаве и ширења епидемије заразне болести.

Министар рада Зоран Ђорђевић јуче је рекао да је правилник сачињен у сарадњи са синдикатима и послодавцима. Предвиђено је да се одреде запослени који ће бити одговорни за

безбедност и здравље на раду, а да је обавеза послодавца да обезбеди безбедан рад, да тамо где је то могуће буде мање радника у једној просторији, да обезбеди дезинфекциона средства.

Обавеза послодавца је, како је рекао министар, да се обезбеде информације за запослене, да прате мере које предлажу Министарство здравља и епидемиолози и да се у складу с тим понашају.

Зоран Михајловић, секретар Савеза самосталних синдиката Србије, наглашава да је овај правилник сачињен првенствено за производну делатност, где је физички контакт међу запосленима неизбежан и за делатности у којима је немогуће избећи одлазак на посао. Правилник јесте добар, каже наш саговорник, али он сумња да ће се доследно примењивати.

– Све је остављено на савест послодавцу. Казне ту не помажу много. Мало ко од радника ће се усудити да пријави послодавца ако се не придржава правилника и ако не поштује све мере – сматра Михајловић.

Због погоршања епидемиолошке ситуације, он апелује на послодавце да организују рад од куће где год је то могуће, у циљу спречавања ширења заразе.

– Нема потребе да административни радници одлазе у предузећа, запослени у ИТ сектору и многим другим делатностима у којима је посао везан за рачунаре. Ово се односи и на државну и локалну управу. Нема потребе да сви буду у канцеларијама, јер ако су сви на радним местима, већа је преносивост вируса. Довољно је само да се сви прошетају ходницима. Треба што је више могуће смањити контакт међу запосленима и фреквенцију људи у фирмама. Ако се показало да могу да раде од куће у време ванредног стања, нема потребе да бораве у канцеларијама – наглашава Михајловић.

У Министарству рада наглашавају да циљ доношења правилника није кажњавање, већ је намера да сваки послодавац у својој компанији повећа ниво безбедности и здравља на раду како би заштитио запослене од појаве заразне болести, а запослени треба да се придржавају тих мера.

Обавезе послодаваца и радника

Послодавац је дужан да пре почетка рада обезбеди писане инструкције и упутства о мерама и поступцима за спречавање појаве епидемије заразне болести, који садрже информацију о симптомима заразне болести. Потом, уколико није организован рад у сменама, да спроведе прераспodelу радног времена увођењем друге или треће смене с мањим бројем запослених. Послодавац је дужан да спроводи појачану хигијену и дезинфекцију радних и помоћних просторија, да обезбеди редовно чишћење свих површина које се често додирују на радном месту, посебно просторија и опреме као што су тоалети, кваке на вратима, фиксни телефони, рачунарска опрема, али и да уреди начин вођења евиденције о дезинфекцији радних и помоћних просторија коју организује и спроводи...

– У случају појаве заразне болести код запослених обавеза послодавца је да простор у коме је боравио заражени радник дезинфикује и проветрава, да утврди процедуру уласка и изласка у просторије послодавца, да прецизно дефинише правац кретања запослених, да организује контролу кретања радне јединице у којој је боравио заражени, да ограничи контакте

запослених из организационе јединице у којој је боравио заражени – наводе у Министарству рада.

Запослени је дужан да спроводи све превентивне мере безбедности и здравља на раду како би сачувао своје здравље, као и здравље других запослених. Обавезно мора да обавести послодавца уколико посумња на симптоме заразне болести код себе, код других запослених или чланова своје породице.

Од државе траже помоћ за 65.000 радника у туризму

Запослени у агенцијама, хотелима, транспортним предузећима спремили су листу захтева чије би испуњење допринело томе да се сачувају овај сектор и радна места

Око 65.000 радника у туризму, запослених у агенцијама, хотелима, транспортним предузећима, тражиће од државе додатну помоћ како би опстали и сачували овај сектор и радна места. Како за наш лист каже Александар Сеничић, директор Националне асоцијације туристичких агенција Јута, на листи захтева је на првом месту молба да им се у наредних шест месеци одобри помоћ кроз исплату минималних бруто зарада.

– Тражићемо и да нам се „опросте” порези и доприноси за претходна три месеца, затим мораторијум на кредите, лизинге и све друге обавезе према финансијским институцијама. Такође, тражимо и стављање мораторијума на порезе на имовину. Иначе, многи у туризму су се одлучили за узимање кредита по повољнијим условима преко Фонда за развој, те позајмице су одобрене, али исплате нема, јер нема новца – каже Александар Сеничић и додаје да ће тражити да се те процедуре убрзају и да поступци добијања ових кредита буду транспарентнији.

Ако се процењује да агенције у сезони ка свим дестинацијама имају промет од око 1,2 милијарде евра, може се рећи да су од почетка године изгубиле око 120 милиона евра чисте зараде. Много новца је, објашњава Сеничић, остало у претплати за следећу сезону – око 150 милиона евра. Тек 10 одсто свих аранжмана је реализовано, а према подацима од прошле недеље, забележен је и пад промета у туризму од 93 одсто.

Он објашњава да за сада може да се путује у Бугарску и Турску, међутим мали број агенција продаје ове аранжмане. „Генерално, све је мање путника. Постоје очекивања да се нешто искористи од аранжмана продатих за Египат и Тунис, у које први путници крећу од сутра. Међутим, то је само десет одсто од укупног броја аранжмана ка свим дестинацијама”, каже Сеничић за „Политику”.

У туристичким агенцијама је ванредна ситуација. Многи већ сада схватају да је сектор показао и своју слабост јер је највећи број агенција продавао искључиво аранжмане за Грчку. Понуда се, наравно, формира према жељама путника, али већина агенција нема понуде ни за Србију, домаће бање и планине, као ни према другим земљама, па сада и буквално после затварања Грчке немају посао.

– Епидемиолошка ситуација је свуда лоша, не само у Србији, и нереално је очекивати да буде другачије у туризму. Помоћ нам је неопходна, јер нико од нас не жели да отпушта раднике, него да их задрже и да, када све прође, наставимо да радимо – каже наш саговорник из једне туристичке агенција на југу Србије.

Губици превозника 60 милиона евра

Горан Алексић, генерални директор Пословног удружења „Србија транспорт”, које окупља више од 100 превозника, каже за „Политику” да се овај сектор налази у тешкој материјалној ситуацији с губицима који у овом тренутку износе 60 милиона евра. „Када је реч о међународним путовањима и туристичком превозу, приход је смањен за 95 одсто. У међумесном саобраћају је на нивоу 40 одсто прихода из прошле године, а у градском саобраћају 50 процената прошлогодишњих прихода на територији целе Србије, с тим да су трошкови пословања сада значајно већи од прохода”, каже Алексић. Он објашњава да су превозници искористили помоћ државе кроз исплату три минималне зараде, али је та помоћ исплаћена у време када они и нису радили (када им је била забрањена делатност), па је та помоћ у ствари отишла радницима, а не послодавцима. „Тражићемо да нам се опросте порези и доприноси на плате у периоду од три месеца јер нисмо ни радили, као и да се смањи акциза на гориво која је тренутно значајно већа у односу на Европу и земље у окружењу.”

Месечна инфлација у јуну 0,6 посто, међугодишња 1,6%

Извор: Танјуг

БЕОГРАД: У Србији је у јуну 2020. забележен раст инфлације од 0,6 одсто у односу на мај, док је међугодишња инфлација износила 1,6 процената, према подацима Републичког завода за статистику.

Потрошачке цене су у јуну повећане у поређењу са децембром 2019. године за 1,4 посто.

Према статистичким показатељима, у јуну су на месечном нивоу највише порасле цене рекреације и културе, за 3,8 процената, затим цене хране и безалкохолна пића (1,2%) и ресторана и хотела (0,3%).

Благо су поскупели и стан, вода, електрична енергија, гас и друга горива, затим транспорт, намештај, покућство и текуће одржавање стана, као и одећа и обућа, сви за по 0,1 одсто.

Пад цена је забележен код комуникација за 1,0 проценат.

Цене осталих производа и услуга нису се битније мењале.

ПКС: У јулу примећен благи пад у индустријској производњи

БЕОГРАД: Благ опоравак привредне активности, који је забележен у мају и јуну, није настављен у јулу, а разлог томе је, првенствено, погоршање епидемиолошке ситуације, али и ремонт у летњим месецима и годишњи одмори, показују прелиминарни подаци Привредне коморе Србије (ПКС).

Помоћник директора Сектора ПКС за стратешке анализе Бојан Станић каже за Тањуг да је у јулу примећено благо успоравање индустријске производње, а пре свега прерађивачке индустрије.

То је првенствено последица усложњавања епидемиолошке ситуације, јер фирме брине да ли ће доћи до увођења ванредних мера, а повећан број оболелих се одражава и на мањи број радника у погонима, рекао је Станић.

С друге стране, оно што утиче на благи пад индустријске производње у овом периоду, указује Станић, јесу и ремонти и колективни годишњи одмори.

Како каже, према подацима ПКС тренутно око 7.000 радника привремено удаљено са посла, али је тешко проценити колики је, од тог броја, директна последица епидемије, а колико је удаљено због ремонта и годишњих одмора.

Станић напомиње да је примећен и пад промета у трговинском сектору, јер, како каже, тренутна епидемиолошка ситуација утиче и на психу људи, па су и они мање склони потрошњи.

Истиче и да епидемиолошка ситуација забрињава и грађевинске фирме које очекују да ће реализација пројеката бити нешто нижа, него што је планирана у овом месецу.

Међутим, оно што је позитивно, када погледате најновије процене међународних финансијских институција, јесте да планирани пад привредне активности, на нивоу године за Србију, није нижи у односу на пре неколико месеци, наводи Станић.

Фирмама саветује да искористе искуства из првог таласа кризе и примене их у другом таласу како би, каже, привреда била отпорнија, а економска база сачувана за опоравак који се очекује следеће године.